

Les 'Agressieve dieren / bijtincidenten'

Lesvoorbereidingsformulier

Doelgroep: groep 6

Doelstelling(en) voor de leerlingen: Inhoudelijk (kennis en vaardigheden), didactisch (de context waarin kennis of gedrag zichtbaar is) en gedrag (wat de leerlingen waarneembaar moeten kunnen, weergegeven met een werkwoord, bv beschrijven, opnoemen, experimenteren).

- De leerlingen hebben aan het einde van de les meer kennis over bijtincidenten.
→ Meer kennis over verzorging en vermijden ervan.
- De leerlingen hebben aan het einde van de les meer kennis over het aanhalen van honden.
- De leerlingen hebben aan het einde van de les meer kennis over de omgang met honden.
- De leerlingen hebben aan het einde van de les meer kennis over soorten agressie.
- De leerlingen hebben aan het einde van de les meer kennis over het trainen van de hond.

Onderwijsleerproces:				
Tijd	Fase	Inhoudelijk leerlingen (Wat doen de leerlingen?)	Inhoudelijk leraar (Wat doet de leraar?)	Organisatie (wanneer en hoe klaarzetten, tijdens activiteit, bij opruimen; groeperingsvorm; materialen en leermiddelen)
	<p><u>Inleiding</u> (bv. voorkennis, doel, aanleiding, motiveren)</p> <p><u>Kern</u> (bv. instructie, voorlezen, inoefenen en uitvoeren)</p> <p><u>Afsluiting</u> (evalueren / reflecteren en afronden)</p>	<p>Bij deze werkvorm wordt er op het bord een woordweb getekend. Midden van het bord staat in een cirkel of vierkant het centrale onderwerp of begrip. Op teken van de leerkracht mag de leerling het begrip komen noteren.</p> <p>-----</p> <p>De leerlingen luisteren naar de informatie en bekijken de powerpoint.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na deze powerpoint krijgen de leerlingen een quiz over de leerstof. ○ Na deze powerpoint schrijven de leerlingen op post-its het belangrijkste dat ze geleerd hebben en plakken deze op het bord. <p>-----</p> <p>De leerlingen benoemen de regels die ze moeten hanteren tijdens deze werkvorm →</p> <ul style="list-style-type: none"> - niet praten tijdens het lopen. - niet 'kleppen' met de kaartjes. - niet duwen of trekken tijdens het lopen. - overleggen met fluisterstem. <p>Op het teken van één van de 'leerkrachten' beginnen ze met lopen. Zodra één van de 'leerkrachten' in de handen klapt vormen ze een duo met een andere leerling. Deze leerling heeft een ander kleur kaartje als hij/zij zelf. Het groene kaartje verteld eerst wat ze geleerd hebben tijdens de les. Vervolgens verteld de leerling met het rode kaartje wat ze geleerd hebben tijdens de les. Iedere leerling krijgt +/- 2 minuten spreektijd, de 'leerkracht' geeft aan wanneer er gewisseld moet worden van spreker.</p>	<p>Wij vertellen de leerlingen dat ze individueel moeten nadenken over wat er bij het onderwerp hoort; individuele denktijd. Wij sturen de leerlingen aan, geven beurten houden de rust in de groep.</p> <p>-----</p> <p>Wij leggen de leerstof uit aan de leerlingen a.d.h.v. een powerpoint presentatie. Na deze presentatie gaan wij na of de leerstof begrepen is d.m.v.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na deze powerpoint krijgen de leerlingen een quiz over de leerstof. ○ Na deze powerpoint schrijven de leerlingen op post-its het belangrijkste dat ze geleerd hebben en plakken deze op het bord. <p>-----</p> <p>Wij leggen aan de leerlingen uit dat ze zich, op ons teken, door het klaslokaal moeten verspreiden. De groep Talitha en Kelly hebben rode kaartjes en de groep van Rebecca en Rachel hebben groene kaartjes. Het is de bedoeling dat de leerlingen onafhankelijk van elkaar gaan rondlopen door het klaslokaal. Als een van ons in de handen klapt moeten ze een duo vormen met de leerling die het dichtst bij hen staat (met een ander kleur kaartje). Op het moment dat iedereen een duo heeft gevormd leggen ze aan elkaar uit, met fluisterstem, wat ze geleerd hebben tijdens deze les.</p> <p>Nadat de leerlingen twee keer een duo hebben gevormd gaan ze terug naar de plaats. De les wordt nog kort geëvalueerd: → Wat vonden de leerlingen van de les. → Wat vonden wij zelf van de les.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Klassikaal maken van het woordweb. <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> • De winnaars van de quiz krijgen een presentje. <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkvorm 'Wandel en wissel uit'. • Klassikale evaluatie van de les.

Gebruikte literatuur

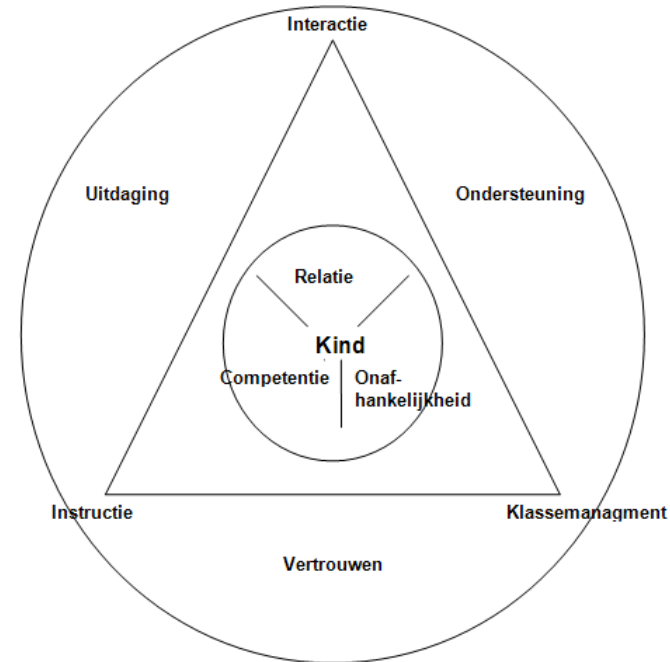
2.2 Creëert samen met de kinderen een veilige leeromgeving door vertrouwen uit te dragen, kinderen te ondersteunen en uit te dagen.

De rol van de leerkracht

- Interactie
De manier waarop men met het kind omgaat en contact onderhoudt.
- Instructie
De manier waarop men uitleg geeft, varieert in uitleg en doelen te bereiken.
- Klassemanagement
De manier waarop men het verloop van de les organiseert. (Bijv. samenwerking, materiaal gebruiken, etc.)

Behoefte van leerlingen

- Competentie
Het geloof en plezier in eigen kennen.
- Relatie
Het gevoel dat mensen je waarderen en met je om willen gaan.
- Autonomie
Het gevoel dat je iets kunt ondernemen zonder dat anderen je helpen.

probeert

daarbij

Uit het boek 'Leraar worden'

Hoofdstuk 7. Een motiverende leeromgeving realiseren

De traditie en de inrichting van de leeromgeving

Uit de inrichting van een klas kun je aflezen welke visie de leraar er op na houdt.

Maria Montessori was de eerste vrouwelijke Italiaanse arts, die zich specialiseerde in onderwijs aan zwakzinnige kinderen. Ze liet kinderen werken met allerlei materialen die eigenlijk bedoeld waren voor psychologisch onderzoek. De kinderen werkten zeer gemotiveerd en geconcentreerd met dit materiaal. Materialen en passend meubilair prikkelen de kinderen tot zelf leren doen. Bij de inrichting wordt rekening gehouden met de verschillen in behoeften en ontwikkeling van de kinderen. Het lokaal is dan ook zo ingericht dat er verschillende activiteiten gelijktijdig kunnen plaatsvinden. De kinderen en leraar dragen samen de verantwoordelijkheid voor het beheer van het klaslokaal. Hoewel er grote overeenkomsten zijn wijkt de 'voorbereide omgeving' van het montessori- lokaal in veel opzichten af van Freinet's 'werkplaats'.

Volgens Freinet zijn de vijf belangrijkste grondprincipes: ontdekkend leren, zelfwerkzaamheid, samenwerken, vrije expressie, zelfbesturing en klassendemocratie. School- en lokaalinrichting moeten die uitgangspunten mogelijk maken. Anders gezegd, voor kinderen wordt een leeromgeving, ruimte, gecreëerd om, ieder op eigen wijze, te leren, zich te ontplooiën, rijper en rijker te worden, zelfstandiger en tegelijk coöperatiever. De kinderen moeten dan ook de ruimte krijgen om verantwoordelijkheid te dragen, om te overleggen, medezeggenschap uit te oefenen, mee te denken, ook over de inrichting van de ruimte en over dagelijkse gang van zaken.

Bij Peter Petersen, de nestor van het Jenaplan- onderwijs, is de ideale school als een leef- en werkgemeenschap vooral geïnspireerd op het gezinsleven.

Een brede visie op de leeromgeving

Het inrichten van een leeromgeving doe je vanuit je visie.

De relatie tussen een de leraren en leerlingen en de organisatie spelen een rol.

Kinderen moeten actief bezig zijn kunnen zijn met ontdekken, ervaren, toepassen, redeneren en reflecteren. Terwijl in de klassieke benaderingen van onderwijs de leraar en de leerstof, die hij moest overdragen vaak centraal stonden, nemen nu de leerlingen en meer belangrijke rol in.

De leeromgeving is zo ingericht en georganiseerd dat kinderen worden aangespoord tot activiteit waarbij ze kunnen beschikken over diverse leerbronnen.

In de leeromgeving moeten ook instrumenten en middelen beschikbaar zijn die de vooruitgang van kinderen zichtbaar maken en die ordening en samenhang garanderen.

De wijze waarop leerlingen en leraren onderling en met elkaar omgaan is cruciaal voor 'zin in school hebben'. De materialen en de fysieke inrichting zijn ook belangrijk. Kinderen willen dat het gezellig en schoon is hun klas en ze hebben vaak allerlei ideeën die positief bij kunnen dragen aan de sfeer en gezelligheid. Maar het allerbelangrijkste voor de kinderen zijn de eigen keuzevrijheid, zelfregulering, samenwerking en eigen time-management. De leraar moet oog en oor hebben voor de leerbehoeften en wensen van de kinderen. Hij moet naar de kinderen in gesprek raken over hun motieven, hun voorkeuren, hun keuzes en hun plannen.

Er kan krachtig en inspirerend les worden gegeven als:

- De kinderen worden uitgedaagd om samen met en van elkaar te leren.
- De kinderen duidelijk zicht hebben op de functionaliteit van het leren. Ze weten waarvoor ze het doen. Het heeft zin voor de kinderen. Er worden verbanden gelegd tussen het leren op school en de toepassing van het geleerde buiten school.
- Het leren plaats vindt in een concrete aansprekende context.
- Er veel aandacht is voor de intrinsieke motivatie van de kinderen.
- De leerlingen mee verantwoordelijk zijn voor hun leren.
- De leraar meer optreedt als coach dan als overdrager van informatie.
- Er wordt gestreefd om zoveel mogelijk aan te sluiten bij verschillen tussen leerlingen.

In je klas heb je te maken met verschillende kinderen. Denk aan kinderen met dyslexie, faalangst, hyperactieve kinderen, enz. Een leraar moet hier keuzes maken: er moet met meer dan één maat gemeten worden.

Voor de leraar is het alle dagen een hele uitdaging om het kinderen en zichzelf naar de zin te maken.

Maak de kinderen ook zelf mee verantwoordelijk voor de inrichting van het lokaal.

Uit het boek 'Coöperatief leren in het basisonderwijs'

Hoofdstuk 1. Coöperatief leren

Coöperatief leren houdt in dat de leerlingen in een klas gesplitst zijn in kleine groepjes. Ze werken geordend samen aan een bepaalde opdracht en het doel is voor iedereen gelijk. Ze houden rekening met elkaar en iedereen leert samen, maar ze leren ook van elkaar.

Coöperatief leren heeft een aantal eigenschappen die de basis vormen:

- Directe interactie
- Positieve wederzijdse afhankelijkheid
- Evaluatie van het groepsproces
- Samenwerkingsvaardigheden
- Individuele verantwoordelijkheid

Coöperatief is een waardevolle werkwijze omdat het:

- Leerlingen uitdaagt tot actief en constructief leren en aansluit op het thema boeiend en activerend onderwijs;
- Interactie tussen de leerlingen stimuleert;
- Verschillen tussen leerlingen benut als kansen om van elkaar te leren;
- Een bijdrage levert aan het realiseren van een goed pedagogisch klimaat.

Castelijns en Stevens noemen drie voorwaarden voor het welbevinden en een actieve en gemotiveerde leerhouding van leerlingen:

1. Competentie

Competentie heeft te maken met 'geloof en plezier in hun eigen kunnen'. Leerlingen ervaren dat ze door gericht te handelen allerlei zaken voor elkaar kunnen krijgen. Ze gebruiken hun kennis, vaardigheden en energie om iets voor elkaar te krijgen en als dat lukt, geeft dat veel voldoening. (Ik

wil de leerlingen hierin ondersteunen door hen aan te moedigen en te belonen met het puntensysteem.)

2. Relatie

Relatie heeft te maken met 'de ervaring dat mensen je waarderen zoals je bent en graag met je willen omgaan'. Leerlingen hebben behoefte aan een veilige omgeving. Ze moeten erop kunnen rekenen dat anderen beschikbaar zijn om te helpen op momenten dat dat nodig is. Ze durven een beroep op anderen te doen en vinden het vanzelfsprekend anderen te helpen. Ze kunnen in de groep zichzelf zijn zonder bang te zijn om uitgelachen te worden.

(Tijdens het zelfstandig werken loop ik rond om te kijken of ik leerlingen kan helpen. Door de coöperatieve werkvormen bouwen de leerlingen een goede relatie op met de leerlingen onderling en met mij.)

3. Autonomie

Autonomie betekent niet alleen zelfstandigheid maar ook verantwoordelijkheid. Zelfstandigheid heeft te maken met door eigen inspanning zelf iets voor elkaar te kunnen krijgen. Zelf doen, zelf ontdekken, zelf problemen oplossen. De leerlingen kiezen en beslissen zelf op een verantwoorde wijze. Zelfstandig taken uitwerken geeft veel voldoening en geloof in eigen kunnen.

(Door gebruik te maken van coöperatieve werkvormen geef ik de leerlingen zelfstandigheid en verantwoordelijkheid voor hun eigen werk.)

Hoofdstuk 4. Samenwerkingsvaardigheden

Goede samenwerking is het resultaat van het toepassen van een reeks vaardigheden:

- elkaars naam gebruiken;
- elkaar aankijken tijdens het praten;
- vriendelijk op elkaar reageren;
- elkaar gelegenheid geven mee te doen;
- een inbreng durven hebben;
- zo duidelijk praten dat anderen je kunnen verstaan
- meewerken aan de groepsopdracht;
- luisteren naar elkaar;
- elkaar uit laten praten;
- de inbreng van een ander accepteren;
- bij je groepje blijven;
- rustig praten en werken;
- materiaal met elkaar delen;
- om de beurt praten;
- aan de taak doorwerken tot deze af is.

Hoofdstuk 7. Afsluiten van coöperatief leren.

Evalueren neemt binnen coöperatief leren een belangrijke plaats in. Het is nodig dat de leerkracht en leerlingen samen reflecteren op coöperatieve leersituaties. De leerkracht krijgt hierdoor inzicht in de ontwikkeling van de leerlingen en kan beslissen op welke aspecten nog extra instructienodig is. De leerlingen staan stil bij hun manier van werken. Door onder woorden te brengen wat goed en niet goed ging krijgen ze een beter inzicht in hun eigen leerproces. De leerlingen weten hierdoor niet alleen het juiste antwoord maar weten ook hoe het antwoord is verkregen. De aanpak van een probleem, de gehanteerde strategieën worden duidelijk.

Enkele coöperatieve werkvormen:

Werkwijze coöperatieve werkvorm '*Denken- delen- uitwisselen*':

1. De leerkracht geeft een opdracht of stelt een vraag

De leerkracht geeft hierbij aan dat de leerlingen eerst individueel moeten nadenken en daarna pas met elkaar mogen overleggen.

2. Individuele bedenktijd

De leerlingen denken eerst individueel (1- 2 minuten) na over het antwoord. Oudere leerlingen schrijven hun antwoord ook op, eventueel in steekwoorden. Dit zorgt ervoor dat alle leerlingen betrokken zijn en elkaar niet napraten.

3. Overleg in het tweetal

De leerlingen delen in tweetallen hun antwoord. Om ervoor te zorgen dat beide leerlingen hun antwoord kunnen inbrengen en niet een van de twee overheerst, kan de leerkracht een tijdslimiet instellen. Eerst mag de eerste leerling bijvoorbeeld een minuut zijn antwoord toelichten en daarna mag de tweede leerling een minuut zijn antwoord vertellen. De leerlingen proberen het eens te worden over een gezamenlijk antwoord.

4. Uitwisselen

De antwoorden worden klassikaal uitgewisseld. Hierbij wijst de leerkracht een aantal leerlingen aan die het antwoord geven.

Werkwijze coöperatieve werkvorm '*Laat zien*':

Ieder groepje heeft een stapeltje kaarten met vragen/opdrachten. De leerkracht geeft één leerling van elk groepje de opdracht een kaartje te pakken en het woordje voor te lezen. De andere leden van het groepje schrijven het woord op. Als iedereen klaar is, roept de opdrachtgever: 'laat zien'.

Iedereen laat zijn antwoord zien en de opdrachtgever controleert ze met het antwoord op het kaartje. Daarna is de volgende leerling van het groepje de opdrachtgever.

Werkwijze coöperatieve werkvorm '*Tweetal check*':

De leerlingen maken eerst zelfstandig de opdrachten. Daarna is het de bedoeling dat de leerlingen de woordjes met elkaar gaan vergelijken. De leerlingen bekijken samen welke woordjes ze fout of goed hebben gemaakt. Onder de woorden die ze fout hebben geschreven zetten ze een streep met een andere kleur.

Op verschillende manieren worden de leerlingen gemotiveerd in de spellingsles.

- Afwisselende opdrachten.
- Coöperatieve werkvorm: denken- delen- uitwisselen.
- Coöperatieve werkvorm: Laat zien.

- Laat opdrachten in tweetallen nakijken (coöperatieve werkvorm: tweetal check).
- Werken met een puntensysteem.

Uit het boek 'Verder met Klassenmanagement'

Hoofdstuk 3: Managementvaardigheden van de leraar

Algemene didactische vaardigheden.

Duidelijk zijn:

- Onduidelijkheid zorgt voor onrust en onzekerheid;
- Formuleer je aanwijzingen en opdrachten zo expliciet en concreet mogelijk;
- Ga na of de leerlingen je aanwijzingen en opdrachten begrepen hebben;
- Schrijf aanwijzingen en opdrachten zo nodig ook op het bord, zodat je de leerlingen er nog eens op kunt wijzen;
- Formuleer je opdrachten en aanwijzingen vanuit positieve verwachtingen;
- Laat in je houding en woorden blijken dat je de leerlingen ziet en hen zult helpen als dat nodig is.

Alert zijn en spreiden van de aandacht:

- Hou contact met de leerlingen;
- Loop rond en kies regelmatig een andere plaats in het lokaal.

De groep "erbij" houden:

- Wees betrokken en enthousiast;
- Laat kinderen niet met hun rug naar je toe zitten;
- Maak bewust en gevarieerd gebruik van het stellen van vragen en het geven van beurten;
- Prijs gericht, gemeend en niet overdadig;
- Besteed aandacht aan de taakbeleving van de leerlingen.

Leerlingen verantwoordelijkheid geven;

- Durf leerlingen verantwoordelijkheid te geven voor hun eigen werk;
- Maak gebruik van dag- of weektaken.

Geraadpleegde bronnen (boeken):

- Leraar worden
- Coöperatief leren in het basisonderwijs
- Verder met klassenmanagement

Tijdens uitleg van de 'juf'.

Coöperatief aan het werk.

Demonstratie.

Winnaars van de quiz.

